

عنوان مقاله:

بررسی تبیین‌های سه‌گانه نظریه اصالت وجود و انسجام منطقی سخنان صدرا

محل انتشار:

دوفصلنامه حکمت اسرا، دوره 11، شماره 2 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسندگان:

فائزه سادات فاخری - کارشناسی ارشد فلسفه و کلام دانشگاه قم.

نفیسه ساطع - استادیار گروه فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه قم

خلاصه مقاله:

محور اصلی حکمت متعالیه و مبنای بسیاری از نظریات صدرالمتألهین، نظریه اصالت وجود است. این نظریه در آثار متعدد صدرا وجود دارد و نزد شارحین نیز مورد تفسیر و تبیین‌های گوناگون قرار گرفته است. می‌توان حداقل سه تفسیر مهم از این نظریه را برشمرد که هر کدام تقریر خود را به صدرا نسبت داده‌اند. تفسیر نخست معتقد است ماهیت به تبع وجود در خارج موجود است و تحقق ماهیت در خارج حقیقی است. در تقریر دوم، ماهیت حد وجود دانسته شده است که به عرض وجود، در خارج موجود می‌شود و موجودیت ماهیت در این تفسیر، اعتباری است. برداشت سوم، موجودیت ماهیت در خارج را مجازی و جایگاه ماهیت را ذهن می‌داند به گونه ای که در خارج، تنها و تنها وجود، متحقق است و ماهیت، ظهور عقلی و ذهنی وجودهای محدود است. در پژوهش حاضر، دو فرضیه مطرح و پی‌گیری می‌شود: اول اینکه عامل اصلی پیدایش سه دیدگاه متفاوت درباره نظریه واحد اصالت وجود، عبارات متفاوت خود صدرالمتألهین و تبیین‌های گوناگون ارائه شده از جانب خود ایشان است؛ دوم آنکه شواهد فلسفی دیگری از سایر نظریات صدرا می‌تواند تاییدی بر تفسیر سوم از نظریه اصالت وجود بوده و گویا در دیدگاه نهایی وی ماهیت صرفاً، وجودی مجازی دارد. در تبیین فرضیه اول، عبارات همخوان و سازگار با هر دیدگاه را مطرح و منشا آن را در تعابیر صدرا نشان می‌دهیم. در اثبات فرضیه دوم، از مساله وجود رابط از دیدگاه صدرا بهره خواهیم برد. ماهیت نداشتن وجود رابط و ربط بودن ممکنات نسبت به حق تعالی، تفسیر سوم اصالت وجود را به عنوان نزدیکترین تفسیر به رای حقیقی صدرالمتألهین تایید می‌کند.

کلمات کلیدی:

کلیدواژه‌ها: اصالت وجود، صدرالمتألهین، تفسیرهای سه‌گانه، اعتباریت ماهیت، وجود رابط

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1394126>

